

UPDIS

Redactor:
Brândușa Zărnescu

We know
books

Coperta:
Silvia Olteanu

DTP și concept grafic:
Radu Nan

Corectori:
Cristiana Ciarec,
Evelin Ceciu / www.corectura.ro

Copyright © 2023 Publishing Solutions
Foto copertă © Wikimedia Commons

Casa Presei Libere, Corp A3-A4, Etaj 1
Tel.: 021.336.36.33
E-mail: office@publisol.ro
Găsiți cărțile noastre pe www.publisol.ro

Descrierea CIP poate fi consultată pe site-ul
Bibliotecii Naționale a României

ISBN: 978-606-098-074-2

2023

Tipărit la ARTPRINT
www.artprint.ro

Eugeniu Arthur Buhman

PATRU DECENII ÎN SERVICIUL CASEI REGALE A ROMÂNIEI

Memorii 1898-1940

Relații asupra familiei Buhman

Familia [mea] este originară din Alsacia, unde numele de sonoritate nemțească sunt foarte numeroase, fără a indica deloc, prin aceasta, o origine germană. Bunicul, Augustin L. Buhman, a venit în țară în 1830, din Alsacia, de unde era originar. Este sigur că a posedat pașaport francez și, probabil, și alte hârtii interesante pentru noi, dar, din neglijența sa sau a celor rămași după dânsul, sau poate chiar printr-un accident, n-a mai parvenit nimic până la mine. Din tradiția verbală a bunicii mele, Marcella Dupont, știu că dânsa a avut în posesie o biblie, pe filele căreia erau notate – potrivit obiceiului de pe atunci, când nu exista încă stare civilă – nașterile, căsătoriile și decesele. Din notițele aflătoare pe această biblie, se putea vedea că toate femeile din familia noastră, cam de pe la 1648 încoace, adică de la Tratatul de la Westfalia, care a cedat Alsacia-Lorena Franței, au fost, toate, franceze.

Tradiție care a fost urmată și de tatăl meu, și de mine.

La 1858, bunicul, Augustin L. Buhman, dobândește cetățenia română potrivit hotărârii Congresului de la Paris din 7 August 1858, care, prin Art. 46 al. 5, spune: „Moldovenii și Valachii”, de orice rit creștin, se vor bucura, deopotrivă, de drepturile politice. Doctrina, în mod unanim, și jurisprudența Curții de Casație socotește, prin expresiunea de „Moldovenii și Valachii”, *pe locuitorii din Moldova și Valachia de rit creștin*¹. Bunicul a fost de religie catolică, după cum se constată din certificatul parohiei catolice (originalul la Oficiul Stării Civile din Iași). Bunicul moare la 1867.

Fiul său, părintele meu, Augustin Buhman, este născut la Iași, în 1847, pe 8 februarie, și botezat catolic la parohia catolică din Iași (Starea Civilă din Iași, nr. 115). În 1868, aprilie 25, se căsătorește cu mama mea, Hortense Dupont, de religie catolică (actul parohiei catolice Iași, nr. 497; originalul este la mine), născută la 5 iulie 1852, la Iași, fiică a lui Eugène Dupont și Marcelle Dupont, ambii cetățeni francezi. Bunicul mamei

¹ În acest sens, îndeosebi Suciu și N. Bazilescu (vezi codul Hamangiu); suba-linierile din text aparțin autorului (*n.ed.*).

mele a fost generalul Dupont de l'Étang (Pierre-Antoine), născut în Chabanais, în 1765, general al Revoluției franceze și sub Napoleon I. În urma unei altercațiuni avute cu Împăratul (vezi *Mémoires du Colonel Marbot*), din cauza bătăliei de la Baylen (campania din Spania), unde generalul de brigadă, ajutorul lui Dupont, a făcut o greșeală, generalul Dupont demisionează din armată, cu toate că se acoperise de glorie în toate războaiele anterioare, dar este numit, de către Louis XVIII, ministru de război pe timpul domniei acestuia. Dupont moare la 1840.

Cu toate că tatăl meu era cetățean român de a doua generație, prin mai sus-citata decizie a Congresului din Paris de la 1858 – de importanța căreia probabil că nu și-a dat seama –, cere, și el, cetățenia română prin petițiunea adresată Domnitorului Carol I, la 1874. Printre actele înaintate de el Corpurilor Legiuitoare, cu acest prilej, se află certificatul nr. 179, din anul 1874, al viceconsulului german din Iași „din care se constată (zice raportorul legii) că suplicantele n-a făcut niciodată uz de protecțiunea germană, NICI CĂ A FOST ÎNSCRIS VREODATĂ ÎN MATRICULA ACELUI CONSULAT¹. Un asemenea act era cerut de legea care reglementează petițiile pentru indigenate și a fost silit tatăl meu a-l cere de la consulatul german, deoarece Alsacia-Lorena devenise teritoriu german de la anul 1871. Mențiunea consulatului german că numele de Buhman nu a figurat niciodată în matricula acelui consulat dovedește lipsa, încă din secolul trecut, (a) oricărui contact al nostru cu Germania și nici nu avea pentru ce ar fi existat, deoarece bunicul meu pierduse dreptul la apartenența franceză după obținerea cetățeniei române, în baza Congresului de la 1858.

Tatăl meu obține încetățenirea prin legea publicată în *Monitorul Oficial* Nr. 244, din 5/17 februarie 1893 (actul este la mine)².

Eu, Eugeniu Arthur Buhman, născut la Iași, în 1869, 12 septembrie (Oficiul Stării Civile Iași, Nr. 504/1869; actul la mine), botezat în religia

¹ *Monitorul Oficial*, Nr. 19, din 13 ianuarie 1893, în posesiunea mea. (n.a.)

² De fapt, Decretul nr. 286 al Ministerului de Justiție relativ la împământarea lui August Buhman: „În virtutea art. 7, pgf. I., lit. b din Constituție, se acordă lui August Buhman (telegrafist, cu stagiul împlinit) împământarea”. (n.ed.)

catolică (actul parohiei catolice Iași nr. 677, 15/27 aprilie 1899), fiu de funcționar de stat, înaintea contractării căsătoriei mele cu Marie-Louise Levrier, de origine franceză, trecută ulterior la religia ortodoxă, profesoară de stat adusă de Ministerul Instrucțiunii Publice pentru Școala de fete „Robescu” din Capitală.

Cu toate că hotărârea Congresului de la Paris din 1858 îmi dădea și mie toate drepturile ce reveniseră bunicului și tatălui meu, am cerut și eu indigenatul și l-am obținut prin legea votată la 6/18 februarie 1900, Decretul 2545.¹

A doua nevestă a mea, Sofia, născută Christodorescu, este de origine etnică română.

Am fost funcționar de stat, atașat cu serviciul la Palatul Regal, încheind cariera mea cu gradul de inspector general în Administrația P.T.T. Am servit sub regii Carol I, Ferdinand I și Carol al II-lea. La ieșirea mea la pensie, am fost numit director al Maresălatului Reginei Maria, iar, la 1930, am fost numit directorul Secretariatului particular al Regelui Carol al II-lea. În total, 47 ani serviți cu cinste și devotament nealterat pentru Dinastia noastră Regală.

Am făcut Campania din Bulgaria la 1913 și Războiul din 1916-1919 contra Germaniei, mobilizat la Cartierul Regal, cu gradul de locotenent-colonel.

Sfârșitul carierei mele a fost ziua de 7 septembrie 1940 când, a doua zi după plecarea Regelui Carol al II-lea, am fost scos din slujbă după 47 ani, fără cea mai elementară motivare, din ordinul generalului Antonescu și al legionarilor. Am fost insultat și batjocorit în ziarele legionare (*Porunca Vremii*, a lui Ilie Rădulescu²), mi s-au făcut repetate percheziții în puterea nopții și, în urma amenințărilor lor, am fost nevoit să fug de acasă și să

¹ Decretul invocat „acorda lui Eugeniu Arthur Buhman, din com. București, jud. Ilfov, împământarea cu dispensă de stagiul”. (n.ed.)

² În ziarul legionar *Porunca Vremii*, din 2.11.1940, a apărut articolul „O afacere cu mărci poștale. Cum a fost frustrat Statul, anual, cu zeci de milioane”. În context, este evocat și E. Buhman, acuzat că ar fi traficat, aproape 20 de ani, cu mărcile poștale, făcându-și astfel o avere de câteva sute de milioane de lei. (n.ed.)

rătăcesc aproape patru luni, eu și nevastă-mea, până am putut să mă înapoiez la locuință.

Din conținutul acestui scurt istoric de familie se deslușește limpede marele sentiment de simpatie și dragoste ce toți ai familiei mele au purtat originii noastre franco-alsaciene, evidențiată de faptul că toți membrii familiei mele au fost de religie catolică, cum rezultă din toate actele de stare civilă ce posed, cunoscut fiind că germanii sunt de religie protestantă, pe când francezii sunt catolici.

1898

**Descrierea Palatului Regal/Personalul Prinților Moștenitori/
Buhman între Carol I și Ferdinand/Descrierea Curții de la
Cotroceni/O zi obișnuită la Cotroceni/Principesa Maria renovează
Palatul Cotroceni/Admiratorii Principesei Maria/Reședința Regală
la Sinaia**

1898

În cea din urmă zi a luni *Aprilie 1898*, Argetoianu, dirigintele Oficiului Telegrafic Central, îmi face cunoscut că directorul general P.T.T., Kiru¹, a hotărât să iau în primire postul de șef al serviciului de poștă, telegraf și telefon la Casa Principelui Moștenitor Ferdinand.

Cum știam de la colegul meu Alexandru Dubert, fostul șef al serviciului mai sus pomenit, că plecase de la Palat pentru că, om însurat, nu mai putea și nici nu mai vrea să execute un serviciu de permanență, ce-l obliga să fie prezent zi și noapte, și pentru că-mi mai spusese că Palatul nu acordă nici cea mai mică indemnizație pentru așa o slujbă, lipsită de orice libertate, am protestat din toate puterile contra trimiterei mele acolo. În oficiul telegrafic central, ocupam atunci un serviciu care mă mulțumea. Eram la controlarea corespondenței ministeriale, sarcină cam delicată, care cerea multă atențiune și care rupsese gâtul mai la toți predecesorii mei. Șeful guvernului de pe atunci, Dimitrie Sturza, cerea ca toată corespondența telegrafică să fie controlată cu atențiune și tot conținutul vreunei telegrame, ce ar fi putut interesa guvernul sau chiar numai anume miniștri, să fie trimis în copie prim-ministrului sau ministrului respectiv. Cenzură în toată forma, devenită pentru noi, cei însărcinați cu acest control, un fel de capcană primejdioasă, căci cea mai mică omitere sau greșeală care putea să aibă vreo importanță, de multe ori nici bănuită de noi, era sever pedepsită de prim-ministru, care prezenta, aproape zilnic, reclamațiuni contra poștei și telegrafului și care ajunsese o adevărată spaimă pentru noi.

Dirigintele, văzând că mă opun energic împotriva trimiterei mele la Cotroceni, iar, pe de altă parte, având ordin ca, a doua zi dimineața, să fie acolo un funcționar prezent, deoarece sosea perechia princiară de la Nisa, unde Principele Ferdinand petrecuse toată iarna în urma boalei grave de care suferise mai înainte, îmi făgăduiește să mă aducă înapoi, de îndată ce găsește un altul care să mă poată înlocui.

¹ Chiru (*n.r.*)

Se cerea anume de la Palatul Regal ca funcționarul pentru Cotroceni să cunoască limbi străine și nu prea erau mulți atunci care să împlinescă această condițiune.

Și, mai cu bunătațe, mai cu porunca și mai ales cu făgăduiala că n-am să stau mult acolo, mă hotărâște să mă duc.

A doua zi de dimineață îmbrac redingota, că nu era îngăduit pe atunci să te prezinți unui superior decât în redingotă, și mai ales unui personaj de la Curte, iau tramvaiul no 14, singurul electric pe acele vremuri, căci nu-mi permitea punga luxul unei trăsurii, și mă cobor la podul de peste Dâmbovița de la Malmaison¹.

Nu mai fusesem niciodată prin acele locuri. Îmi reamintesc și astăzi acea splendidă dimineață de întâi Mai, impresia ce a făcut asupra mea, pornit din ulițele prăfuite ale Bucureștiului, acea șosea largă ce duce la Cotroceni, străjuită, de amândouă părțile, de copaci seculari, umbroasă, răcoroasă, mărginită pe dreapta de Grădina Botanică și pe stânga de parcul Palatului Cotroceni, ciripitul păsărilor și lumina dulce ce se respira printre crengile dese ale platanilor.

Ajuns la palat, mi s-a părut că intru într-o mănăstire. O clopotniță, o boltă scundă și, deasupra ei, o stemă sculptată în piatră; în fund, se zărea o biserică veche, cu pridvor și coloane din piatră. Numai după ce am intrat bine în curte, am văzut clădirea modernă a palatului și nu mi-a plăcut. Nu se potrivea cu intrarea și cu biserică. Ori biserică

¹ Denumirea de Malmaison, dată imobilului din Calea Plevnei 137A, provine din timpul lui Cuza, când domnitorul numește așa zona după un domeniu favorit al împăratului francez Napoleon al III-lea. Cazarma a fost cunoscută și sub numele de Cazarma Sf. Gheorghe, după numele patronului bisericii de vizavi, care, la rândul ei, era cunoscută și sub numele de biserică Farmazonului/Farmazonilor (o alterare a numelui străzii Francmasonilor, ulterior devenită Ștefan Furtună/Mircea Vulcănescu). În timpul secolului al XIX-lea și în prima parte a secolului XX, la Malmaison funcționează și un tribunal militar, care este deservit de un loc de detenție pentru infractorii în uniformă. În timpul mareșalului Antonescu, aici sunt cercetați mai mulți inși, bănuieți de legături cu sovieticii, printre care și viitorul premier Petru Groza. Mai apoi, regimul comunist transformă Cazarma Malmaison și anexele sale în închisoare de tranzit și centru de anchetă al Securității. (*n.r. ediției actuale*)

nu era la locul ei, ori palatul. Până azi am rămas cu aceeași impresie, cu toate prefacerile pe care Regina Maria s-a străduit să le facă după gustul ei.

Am ajuns să fiu introdus la generalul Robescu, maestrul Curții Prințiare. Mi s-a spus că este momentan la Alteța Sa Regală și să aștept nițel. Mai erau acolo câțiva domni, care-l așteptau ca și mine. Și vreo doi ofițeri superiori. Pe culoar, lachei, gardiști. M-am simțit foarte mărunț și neînsemnat în toată atmosfera asta. Spre marea mea mirare, am fost chemat la generalul înaintea tuturor persoanelor care examinaseră tot timpul, cu coada ochiului, anonimatul modestei mele persoane.

M-am pomenit într-un biou mic, foarte sobru, înaintea unui domn în civil, cam trecut de vreo 50 ani vârstă, mai mult nalt, svelt, elegant, cu ochii albaștri, cercetători, cu părul și mustață „sare și piper”, și c-un zâmbet primitor pe buze.

Mi-a spus că fusesem recomandat pentru serviciul ce eram destinat a împlini de către colegii mei de la Palatul Regal, precum și de predecesorul meu, pe care-l regreta, și a adăugat că speră să mă acomodez la dânsii.

M-au liniștit numaidecât politeța și aerul său de om cumsecade și am păstrat despre el, până în ziua de astăzi, această amintire plăcută și recunoscătoare pentru primirea prietenoasă făcută unui om pe care, la urma toată, nu-l cunoștea și care, pentru el, nu putea să înfățișeze decât un tânăr oarecare, fără importanță.

Din acea zi de întâi Mai 1898 și până la sfârșitul lui Septembrie 1914, am făcut neîntrerupt slujbă alături de dânsul, zi de zi, și n-a fost o singură dată să fi auzit vreo observație cât de mică din partea sa, și doar e, oricum, greu de admis că-n tot acest timp să nu fi greșit și eu uneori, cu sumedenia de însărcinări ce mi le-a dat. După dejun, mi-a transmis aprobarea Principelui pentru funcționarea mea la Palatul Cotroceni și, în urmă, am fost prezentat și celorlalți demnitari.

Secretar particular al Principelui era Traugot Tamm, doctor în filosofie din Germania. Înalt, construit în atlet, blond, cu barbă. Mi-a arătat multă bunăvoință și s-a interesat de aproape de mine. Adjutant al Principelui era lt.-colonelul din geniu Constantin Prezan, iar soția sa, Olga, era doamnă de onoare a Principesei Maria. Cum tatăl meu vitreg, colonelul

Teodor Roni, din cavalerie, era și profesor de călărie al dnei Prezan, am fost de îndată primit călduros și de dâșii.

La orele patru după-amiază, toți acești domni plecau acasă și nu mai veneau decât a doua zi, la orele 12. Aceste ore de serviciu au fost menținute în tot timpul anilor, cu rare excepții.

Am luat în primire oficiul, care trebuia să-mi servească și drept cameră de locuit. Nu i-am dat mare atenție atunci, hotărât cum eram să nu mă eternizez la Cotroceni. Era o cameră simplă, dar aveam acolo tot ce-mi trebuia. Firește, astăzi îmi dau seama cât era de modestă, totuși, așa una¹ nu puteam să-mi plătesc luxul a ocupa în oraș, cu leafa mea lunară de 170 lei, cu care trebuia să fac față tuturor nevoilor mele.

Cum generalul Robescu nu mi-a mai permis să mă înapoiez în oraș, am și început a lua masa acolo. Mi se aducea dejunul în același timp când se servea masa și în palat.

Mi-a părut foarte rău că toți comesezii mei de la marele restaurant „Ghiță Berbecul”, de din vale de *Hotel de France*, astăzi „Grand Hotel”, stabiliment de nutrițiune cu 30 de lei cartela, valabilă pentru 30 de feluri de bucate, nu erau de față să mă vadă dejunând la palat, servit de un personaj căruia nu știam cum să mă adresez. Mă hotărâsem că, deocamdată, să nu zic nimic, de teamă ca nu cumva să găcească² sau să-i las impresia că nu dejunex la fel în toate zilele, adică pe față de masă de olandă, sculptoare de albeață, șervet la fel, farfuria cu dunguliță aurită, pâinișoare ca niște cozonăcei, o sticlă de vin cât toate zilele, trei feluri de bucate, desert, fructe și cafea neagră. Mă miram că nu-mi aduce și țigarete. Personajul mi-a spus pe urmă că-i om de serviciu la cancelariile noastre și că-i zice Ion Iliescu și nu se dădea dus de lângă mine, așa că, de atâta emoție, cred că jumătate din toate bunătățile au rămas pe farfuria. Acest Ion Iliescu, de fel din Ardeal, blând și cuminte, m-a servit fără întrerupere până în ziua de 8 Iunie 1930, când am trecut la Vodă Carol al II-lea.

Generalul Robescu făcuse cunoscute personalului prezența și funcțiunea mea. A venit la mine, în cursul dimineții, întâi intendentul Palatului,

¹ cameră (n.r.)

² ghicească (n.r.)

Stopkotte, vechiu servitor al familiei Hohenzollern, venit din Germania imediat după căsătoria Principelui, pe atunci om bătrân și cam suferind. În tinerețe, luptase în armata prusiană și luase parte la bătălia de la Duppel, din 1864, în contra Danemarcei. După venirea mea, n-a mai stat mult timp în serviciu și, în urmă, a fost pensionat. Principele a cumpărat și i-a dăruit o casă frumușică, pe lângă Gara de Nord, dar, după câte am aflat, n-a mai avut multe zile. Era om cumsecade, liniștit, credincios familiei în care slujise; văzuse și auzise multe și de la el am cules sumedenie de informațiuni. Datorită lui am putut avea, de la început, o privire destul de clară asupra tuturor persoanelor cu care aveam să am de-a face de acum înainte, începând cu stăpânii mei cei noi. Serile, când se potolea serviciul, venea adeseori la mine și, mulțumit de a găsi un ascultător atent, depăna firul amintirilor sale despre tinerețea Principelui și despre toată viața din castelul de la Sigmaringen.

Al doilea care m-a vizitat a fost Steinebach Lorentz, valet de cameră al Princesei Maria, dar purtând încă livrea de lacheu din rândurile cărorora pornise. Fusese așa de chibzuit să ia de nevastă pe o fostă cameristă a dnei Greceanu, doamnă de onoare a Princesei Maria la venirea ei în țară. Înalt, puternic, blond, cu capul masiv, arăta a fi fost cioplit dintr-o singură bucată. Cumpătat la vorbă, prudent, închis chiar, nu știa decât nemțește și abea începuse să încurce româneasca și să prindă câteva vorbe englezești de la nursele englezoaice de lângă Princesă. M-a privit cam bănuitor, așa cel puțin mi s-a părut în acel moment și așa s-a confirmat pe durata vremei. Încetul cu încetul, a urcat treptele erarhiei personalului și le-a depășit chiar, fără să aibă calitățile de care ambiția sa nemărginită avea, desigur, nevoie mare. Am să am deseori prilejul de a vorbi despre acest personaj. Pe urmă, n-a mai intrat nimeni la mine.

Se făcuse noapte. Din fereastra coridorului meu, priveam la curtea abea luminată de cele două sau trei luminițe de gaz aerian, ce nu izbuteau să pătrundă desișul negru al bătrânilor castani ce înconjurau biserica. La intrarea palatului, sub marchiza de fier, o palidă lampă electrică abea își trăgea sufletul. Niciun om, nicio mișcare. O tăcere adâncă, întreruptă doar de pasul măsurat al sentinelei de lângă boltă. Într-un târziu, a prins a răsună glasul plângător al cucuvelei din clopotniță.

M-am simțit foarte singur și străin în seara aceea, și numai gândul că n-o să număr acolo multe alte seri, la fel de mohorâte, m-a liniștit întrucâtva. Nu știam încă pe atunci ce mulțime de ani aveam să mai ascult cântecul cucuvelei din turnul bisericii de la Cotroceni.

A doua zi, m-a întrebat intendantul dacă făcusem cunoștință cu Neumann, primul valet de cameră al Principelui, „leibjägerul”, cum îi zicea. I-am răspuns că nici nu bănuisem existența acestui domn. Stopkotte mi-a explicat că eram greșit, că aveam să am de furcă cu dânsul și că la Palat nu înseamnă puțin lucru omul care are, în tot minutul, urechea Principelui la dispoziția sa. Să mă duc la el, ca la un om mai bătrân.

Cum nu eram prea grijuliu de părerea ce domnul Neumann era dispus să-și formeze despre mine, am lăsat chestia asta să se rezolve de la sine.

Și s-a rezolvat numaidecât.

Primisem o telegramă pentru Principele și, cum n-aveam pe nimeni la îndemână s-o ducă în palat, am făcut cei câțiva pași până la Neumann și i-am predat-o lui. Așa făcurăm cunoștință.

N-am știut ce să cred despre excesiva sa politeță, despre amabilitatea cu care mi-a strâns mâna, despre răsul său prietenos. Părea a fi stăpânit de o mare bucurie că m-a cunoscut. Dar nu se uita în ochii mei și nu pricepeam agitația asta nervoasă, care stăpânea toate mișcărilor sale, graba asta exagerată de a părea amical; era ceva teatral în omul ăsta și prea făcea multă vorbărie. Dar, în sfârșit, eram foarte mulțumit că acolo, lângă Principele, se afla un om așa de drăguț și serviabil. Mai târziu, aveam să-l cunosc mai bine și să învăț, pe socoteala mea, cât era în stare să fie [de] prietenos.

Căutam acum să-mi organizez noul meu serviciu. Cum fusesem, în câteva rânduri, trimis la oficiul telegrafo-poștal al Palatului Regal din Calea Victoriei, pentru a înlocui, pe câtva timp, pe câte unul dintre cei doi colegi ai mei care executau slujba la Regele Carol I, eram încredințat că aveam să găsesc, și la Cotroceni, aceleași obligațiuni. Dirigintele Oficiului Central îmi dăduse chiar ca argument faptul acesta pentru justificarea trimiterii mele acolo, ca unul care era deja familiarizat cu acest fel de slujbă.

Iată ce găsisem eu la Palatul Regal: dimineața, cel dintâi lucru era de recepționat, la aparatul telegrafic, raportul foarte amănunțit de starea

timpului în toată țara, pe durata ultimelor 24 de ore. Regele Carol ținea să fie precis informat, în fiecare zi, de condițiunile ce influențau situația agricolă la noi. Pe urmă, soseau știrile agenției telegrafice Havas, în limba franceză, cu toate noutățile mai de seamă din lumea întreagă. În al treilea rând, primeam, în copie, informațiile ce directorul general P.T.T. le primea de la toți șefii oficiilor poștale din țară. Acești diriginți erau ținuți, prin ordin confidențial, a raporta directorului general tot ce se petrecea mai de seamă în cuprinsul județului respectiv; aceste informații erau, de obicei, mult mai obiective și mai urgent expediate decât rapoartele prefectilor către Ministerul de Interne.

Recepționarea tuturor acestor știri nu se putea isprăvi înainte de orele 11 și 30. Se succedau, în urmă, în tot cursul zilei, diversele telegrame adresate Regelui, fie de particulari, fie de către autorități. După-amiază, sosea a doua serie a știrilor agenției Havas. Mai era corespondența poștală, ce sosea la Palat cel puțin de 2 ori pe zi, repartizarea ei în tot Palatul, precum și aceea de expediat de îndată ce se depunea la oficiu. În felul acesta, era de lucru încontinuu, până către orele 10 seara, când kamerdienerul Seelos venea în biurou și ne anunța să nu mai trimitem nimic, că Regele se culcase. Așa atunci isprăviam noi obligațiunile noastre și nici chiar atunci, căci unul din funcționari era obligat să doarmă în fiecare noapte la oficiu, pentru orice eventualitate.

La Cotroceni însă, am găsit altă situație. Nu se primeau nici știrile despre situația timpului, nici telegramele agenției Havas, care soseau în plic separat și le trimiteam în Palat. Nu soseau nici informațiile șefilor P.T.T. din țară, de care pomenesc mai sus, și, în general, nici alte telegrame nu prea veneau. Era doar un schimb redus de corespondență telegrafică a Principilor, adică mai mult a Principesei, cu membrii familiei din străinătate. Cât privește serviciul poștal, mi-am pus mâinile în păr, speriat de ușurința și indiferența cu care era tratat. Am înțeles de îndată că totul era de reorganizat în privința asta.

Eu, care în timpul serviciului din oficiul telegrafic central nu găseam vreme să-mi aprind țigara, mi-am dat seama, spre marea mea mirare, că, dacă nu-mi luam cumva însărcinarea de a da afară muștele din parcul Cotroceni, n-aveam cum să-mi petrec cele 12 ore din zi.